

Ми вважаємо за доцільне виділити такі особливості та сильні сторони фінської інноваційної системи: стабільна система управління та система інститутів інноваційної діяльності, система освіти, співпраця університетів та приватного сектору, ринок венчурного капіталу, регіональні програми розвитку. Додатково необхідно виділити постійне вивчення та використання міжнародного досвіду, а також безперервну оцінку заходів, спрямованих на підтримку інноваційної діяльності країни, та порівняння їхньої ефективності з заходами в інших країнах. Основою інноваційної системи Фінляндії є, насамперед, стабільна та прозора структура управління інноваційною діяльністю й усталена структура інститутів, яка була відзначена найкращою не тільки серед країн ЄС, а й у всьому світі [7].

Таким чином, для створення ефективної інноваційної системи Україні важливо звернути увагу на активне впровадження, а не лише вивчення, позитивної практики, передового досвіду інших країн. Доцільність глибшого вивчення організації функціонування інноваційної системи Фінляндії та інших розвинутих країн світу повинно позитивно позначитися на розробці та впровадженні інноваційної політики й побудові ефективної інноваційної системи в Україні та забезпечення конкурентоспроможності економіки країни на міжнародному рівні.

У рамках нав'язаної селу доктрини неоліберальних реформ створити в Україні в найближчій перспективі сучасне ринкове інноваційне сільське господарство, здатне забезпечити в повному обсязі потреби населення в продуктах харчування, а тим більше успішно конкурувати з аграріями інших країн, фактично неможливо. Тому держава і суспільство мають здійснити масштабні заходи з метою захисту сільськогосподарського виробника від руйнівної сили неолібералізму і створення економічних, правових, організаційних, соціальних та інших умов для спрямування реформ на забезпечення інноваційного розвитку цього найважливішого для нормального життя країни і суспільства сектору економіки.

Література: 1. Стратегія інноваційного розвитку України на 2010–2020 роки в умовах глобалізаційних викликів 2. Економіка і організація інноваційної діяльності: Підручник /Волков О.І., Денисенко М. П., Гречан А. П. та ін.; За ред. проф. Волкова О. І., проф. Денисенка М.П. – К.: ВЦ «Професіонал», 2004. – 960 с. 3. Федулова Л. Розвиток національної інноваційної системи України / Ф Л.едулова, М. Пашута // Економіка України. – 2005. – №4.– С. 35-47. 4. Шарко М. Модель формування національної інноваційної системи України / М. Шарко // Економіка України. – 2005. – №8. – С. 25-30. 5. European economies: top global competitiveness index, Euroabstracts, December, 2006, Vol 44 – 6. – 2006. 6. The Global Competitiveness Report 2010-2011. 7. Національна інноваційна система та розвиток конкурентного середовища в Україні. <http://nauka.kushnir.mk.ua/?p=39101>.

Дем'янчук М.А.
кандидат економічних наук, старший
викладач кафедри економіки та
моделювання ринкових відносин

Лазукіна В.О.
студентка 4 курсу, напряму підготовки
«Фінанси і кредит»

*Одеський національний університет імені І.І. Мечникова
м. Одеса, Україна*

ДІАГНОСТИКА ТА ПОПЕРЕДЖЕННЯ БАНКРУТСТВА ПІДПРИЄМСТВА В УМОВАХ ВИХОДУ З КРИЗИ

Світова фінансова та економічна криза призвела до погіршення фінансового стану багатьох підприємств різних галузей, внаслідок чого основними їх характеристиками стали низька ліквідність (дефіцит грошових коштів), недостатня віддача на вкладений у підприємство капітал (низька рентабельність), припинення окремих видів виплат. Така ситуація вплинула на збільшення ризику банкрутства підприємств. Для стабілізації та покращення фінансово-господарської діяльності

підприємства повинні вирішувати проблеми залучення фінансових ресурсів, оскільки перспективи розвитку їх інвестиційної діяльності стають дедалі проблематичнішими через відсутність власних коштів і необхідність залучення позикових коштів. У зв'язку з цим діагностика банкрутства підприємства як гарант його попередження та можливості уникнення зайвих ризиків особливо важлива як для нього самого, так і для потенційних інвесторів та банків-кредиторів.

Питанням визначення моделей діагностики банкрутства та кризового стану підприємств присвячено наукові праці зарубіжних та вітчизняних вчених, зокрема: Е. Альтмана, У. Бівера, Ж. Конана та М. Голдера, Р. Ліса, Р. Сайфуліна та Г. Кадикова, Г. Спрингейта, Р. Таффлера та Г. Тішоу, М. Федотової, Дж. Фулмера, Р. Чессера та інші. Застосування тих чи інших моделей залежить від об'єктів спостереження, кінцевих цілей та масштабів дослідження. Проте не всі моделі є прийнятними для умов національної економіки України, а тому дане питання вимагає подальших наукових досліджень.

Оскільки для попередження банкрутства підприємства та запобігання виникненню кризових явищ є проведення своєчасної та ефективної діагностики неплатоспроможності, головною метою роботи є визначення особливостей та етапності методики проведення попередження діагностики банкрутства підприємства в умовах виходу з кризи.

Загроза банкрутства має місце у випадках, коли неплатоспроможність стає стійкою, що свідчить про виникнення кризової ситуації і вимагає негайного «включення» антикризового механізму. У загальному вигляді схема, що відображає причинно-наслідковий зв'язок між платоспроможністю і банкрутством, представлена на рис. 1 [3].

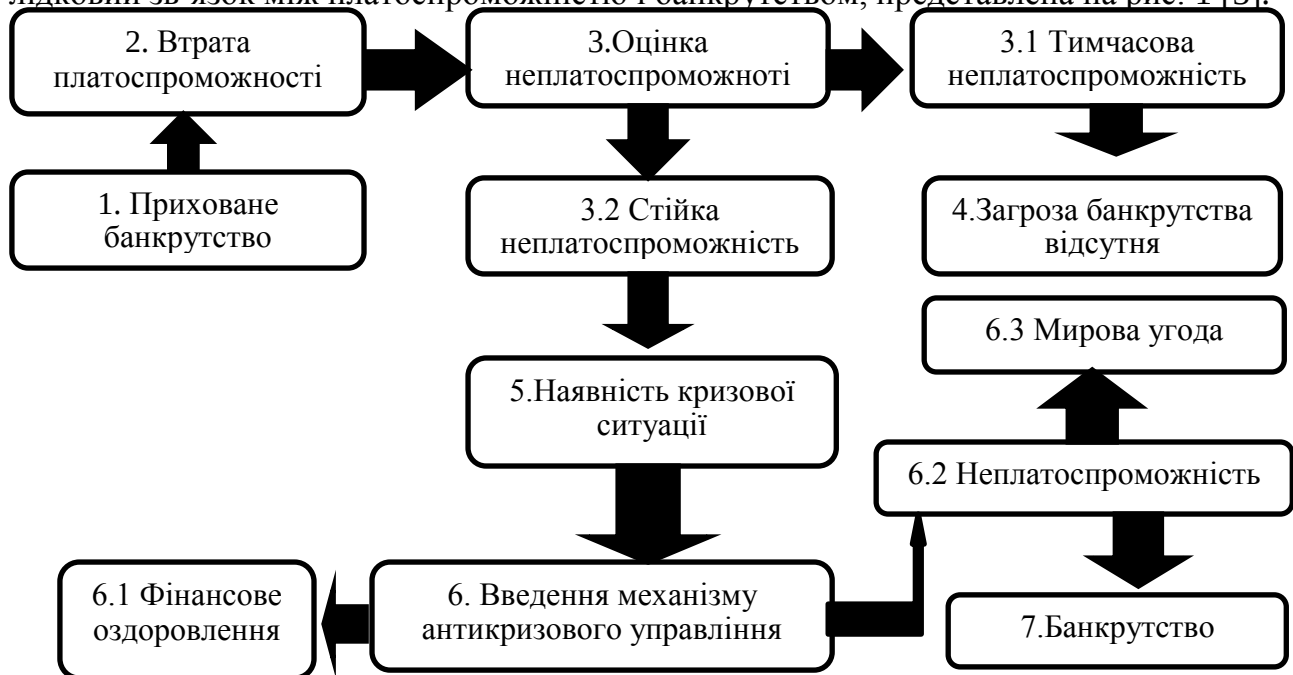

Рис. 1. Зв'язок між платоспроможністю і банкрутством

Джерело: [3]

Неможливість задовольнити вимоги кредиторів щодо оплати товарів, робіт, послуг, забезпечити обов'язкові платежі до бюджету та позабюджетних фондів виникає внаслідок перевищення зобов'язань боржника над вартістю його майна або з причин незадовільної структури його балансу. На своєму шляху до повної неплатоспроможності підприємство проходить стадії погіршення економічного стану: приховане банкрутство; фінансову нестійкість; реальне банкрутство.

Діагностика кризового стану підприємства розглядається як один з напрямів економічної діагностики та тісно пов'язана з діагностикою загрози банкрутства, тому необхідно порівняти існуючі характеристики моделей діагностики кризового стану підприємства (табл. 1).

Таблиця 1. Порівняльна характеристика моделей діагностики кризового стану підприємства

Моделі діагностики кризового стану підприємства	Переваги	Недоліки
1	2	3
Модель Лісу	- простота розрахунку	- модель не пристосована до українських підприємств, вона розроблена для Англії; - модель створювалася з урахуванням західного розвитку
Модель Чессера	- дозволяє оцінити факти непогашення займу та інші умови	- кількість факторів у моделі обмежена; - модель створена для оцінки рейтингу позичальника
Модель Таффлера-Тішоу	- простота розрахунку	- її можна застосовувати лише відносно підприємств, що котирують свої акції на фондових біржах
Модель Фулмера	- широке охоплення показників; - вірогідність - 1 рік - 98%, 2 роки - 81%	- розроблена для застосування в банківській практиці; - модель була створена з урахуванням специфіки західних країн; - необхідна корекція на національну валюту
Модель Сайфуліна-Кадикова	- простота розрахунку	- модель не дозволяє оцінити причини потрапляння підприємства — в зону неплатоспроможності; - нормативний зміст коефіцієнтів, що використовуються для рейтингової оцінки, не враховують галузевих особливостей підприємств; - залежність результатів оцінювання від досвіду і кваліфікації аналітика; - незбалансованість значень вагових коефіцієнтів; - прихильність до одного джерела інформації
Модель Спрінгейта	- точність $\geq 90\%$	- модель була створена для підприємств США і Канади; - коефіцієнти наведені в доларах; - модель створена для оцінювання кредитоспроможності підприємств.
Двофакторна модель Альтмана	- простота розрахунку; - наявність лише 2-х факторів	- модель не забезпечує об'єктивної оцінки фінансового стану підприємства, а тому можливі значні відхилення прогнозу від реальності; її можна застосовувати лише відносно підприємств, що котирують свої акції на фондових біржах та пройшли лістинг; - модель не відображає таких сторін фінансового стану, як оборотність активів, рентабельність активів, темпи зміни виторгу від реалізації; - коефіцієнт поточної ліквідності, без аналізу його в контексті з показниками виторгу, обсягом дебіторської і кредиторської заборгованості, на практиці не відбиває реальної картини ліквідності підприємства
П'ятифакторна модель Альтмана	- простота розрахунку; - наявність послідовності дослідження	- модель можна застосовувати лише відносно великих підприємств, що котирують свої акції на біржах; - нерозвиненість фондового ринку України, зокрема, вторинного фондового ринку; - відмінність українського бухгалтерського обліку від західних стандартів; - необхідність адаптації вагових коефіцієнтів та прогнозних значень; - не враховуються коливання курсів акцій

Продовження табл. 1

1	2	3
Модель Давидової – Белікова	– простота розрахунку – зрозумілість і обґрунтованість етапів розрахунку	– відсутнє врахування особливостей галузевої специфіки

Джерело: сформовано автором на основі [1].

Застосувачи сучасні моделі і методи діагностики кризи на підприємствах України було виявлено їх переваги і недоліки щодо визначення спроможності їх адаптації до сучасних економічних умов господарювання.

Існує багато підходів та моделей діагностики кризового стану підприємства, однак, на нашу думку, найбільш прийнятною до сучасних умов функціонування вітчизняних підприємств та для запобігання виникнення раніше визначеної ситуації на підприємстві необхідним є постійний моніторинг його фінансової безпеки та виявлення ранніх ознак ймовірності банкрутства представленої у [2] (рис. 2), що є важливим етапом для здійснення ефективної виробничої діяльності підприємства.

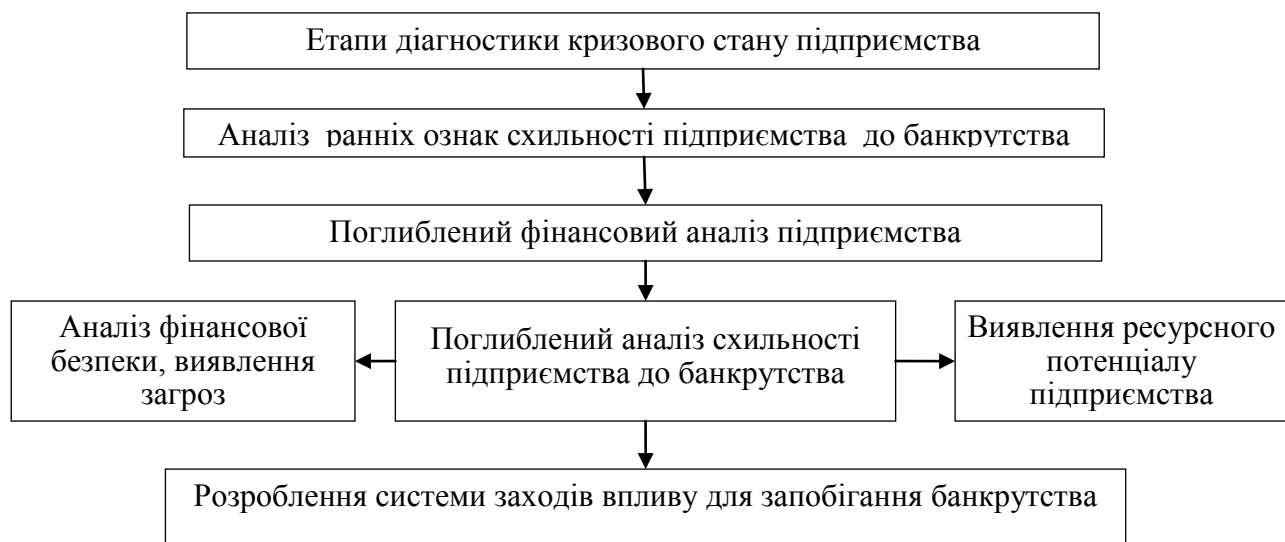

Рис. 2. Модель діагностики кризового стану підприємства, Джерело: [2]

Згідно з наведеною моделлю, *першим етапом* є діагностика ранніх ознак схильності підприємства до банкрутства. Проводиться аналіз якісних показників, а також застосовується метод Скоуна, У ході виявлення наявності схильності підприємства до банкрутства слід проводити поглиблений аналіз фінансового стану.

На *другому етапі* проведення діагностики кризового стану підприємства необхідно здійснювати поглиблений фінансовий аналіз, а саме проводити аналіз груп коефіцієнтів, які характеризують ліквідність, платоспроможність, фінансову стійкість, ділову активність підприємства, стан його дебіторської та кредиторської заборгованостей, рентабельність, аналіз фінансових результатів. Аналіз відповідних коефіцієнтів дає змогу виявити наявні порушення загального фінансового стану підприємства для використання їх під час розроблення системи заходів запобігання виникнення банкрутства.

На *третьому етапі* здійснюється аналіз фінансової безпеки для виявлення наявних загроз, що можуть найбільш впливати на поточний фінансовий стан підприємства з метою їх усунення чи адаптації.

На *четвертому етапі* здійснюється поглиблена діагностика схильності підприємства до банкрутства, на якому важливим є підбір відповідної моделі для найбільш точної діагностики. Оскільки для українських підприємств складно

використовувати наявні дискримінантні моделі, кожен із суб'єктів господарювання має розробити власну модель, підібрану під кожне підприємство окремо.

Аналіз ресурсного потенціалу (*п'ятий етап*) здійснюється задля виявлення можливостей підприємства щодо протидії кризовим явищам або для виходу з кризи.

Останнім етапом здійснення діагностики кризового стану підприємства є розроблення заходів запобігання банкрутства підприємства. За виявленими раніше порушеннями на підприємстві за допомогою проведення фінансового аналізу, аналізу фінансової безпеки, методи запобігання банкрутства для кожного підприємства будуть різними, залежно від виявлених показників фінансового стану.

Отже, можна зробити висновки, що між платоспроможністю і банкрутством існує дуже тісний зв'язок і виникаюча платоспроможність є першим симптомом кризового стану з можливими переходами її у неплатоспроможності підприємства з подальшим банкрутством.

Для того щоб виявити недоліки підприємства необхідно використовувати моделі діагностики кризового стану підприємства, що дають змогу виявити наявність недоліків підприємства і розробити модель яка може виявити схильність підприємства до банкрутства. Наша модель є лише узагальненням вже існуючих моделей, тому це показує необхідність подальшого розроблення відповідних методик для можливості найбільш точного діагностування кризового стану підприємства.

Література: 1. Зайцева Н.А. Антикризисное управление предприятием: теория и практика : уч. пособ. / Н. А. Зайцева. – М. : Международная академия оценки и консалтинга, 2004. – 179 с. 2. Кондратенко А.О. Особенности проведения диагностики кризового стану підприємства [Електронний ресурс] / А.О. Кондратенко. – Режим доступу: <http://repository.hneu.edu.ua>. 3. Непочатенко О.А. Підходи до оцінки ймовірності банкрутства аграрних підприємств [Електронний ресурс] / О.А. Непочатенко. – Режим доступу: <http://www.pdaa.edu.ua/sites/default/files/nppdaa/5.1/195.pdf>.

Мироненко Н.А.

кандидат технических наук, доцент кафедры менеджмента
*Национальная металлургическая академия Украины,
г. Днепропетровск, Украина*

ОСОБЕННОСТИ ПРОВЕДЕНИЯ МЕРОПРИЯТИЙ ПО ВНЕДРЕНИЮ КОНЦЕПЦИИ БЕРЕЖЛИВОГО ПРОИЗВОДСТВА В УСЛОВИЯХ ОТЕЧЕСТВЕННОГО МАШИНОСТРОИТЕЛЬНОГО ПРЕДПРИЯТИЯ

Начиная с 2009 года, национальная экономика переживает период перманентного кризиса. Вначале он был обусловлен турбулентностью мировой экономики в целом, затем комплексом непростых социально-политических процессов внутри страны.

Однако восточная мудрость гласит, что любое испытание необходимо воспринимать как уникальную возможность для изменения, прежде всего своего отношения к происходящему вокруг нас. Именно во время кризиса теории и практики менеджмента акцентируют внимание на необходимости структурных реформ в обществе. Поэтому проведение в масштабах пусть даже небольшого предприятия комплекса мер по улучшению организации бизнес-процессов уже является шагом к выходу из кризиса. Следовательно, тематика предложенных тезисов актуальна.

Целью работы является анализ особенностей перехода машиностроительного предприятия на рельсы бережливого производства.